Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1867. Wydano i rozesłano dnia 15. Grudnia 1867. **VII. Część.**

Nr. 15.

Ustawa,

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz w Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wydaję załączoną Ustawę drogową, i rozporządzam, co następuje:

Artykuł I.

Niniejsza Ustawa o prestacyach i kompetencyi co do dróg publicznych wejdzie w wykonanie od 1. Stycznia po oddaniu funduszu krajowego w zarząd Reprezentacyi krajowej.

Artykuł II.

Dopóki Reprezentacya powiatowa zaprowadzoną nie będzie, Wydział krajowy ma wykonywać prawa, Radzie powiatowej i Wydziałowi powiatowemu Ustawą drogową zastrzeżone.

Artykuł III.

Przeprowadzenie tej Ustawy polecam Memu Ministrowi Stanu.

Wiedeń dnia 18. Sierpnia 1866. r.

Franciszek Józef m. p.

Belcredi m. p.

Z najwyższego polecenia:

Bernard kawaler de **Meyer** m. p.

Ustawa,

obowiązująca dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

o prestacyach i kompetencyi co do dróg publicznych.

I. Ogólne postanowienia.

§. 1.

Ustawa niniejsza obejmuje postanowienia o drogach krajowych, powiatowych i gminnych.

§. 2.

Drogami krajowemi są te, które pod nazwą tą już dzisiaj istnieją, lub te, które Ustawą krajową za drogi krajowe uznane będą.

§. 3.

Drogami powiatowemi są drogi, istniejące pod nazwą dróg obwodowych, i te, które Rada powiatowa za drogi powiatowe uzna.

§. 4.

Drogami gminnemi są drogi, w granicach gminy i obszaru dworskiego do publicznego użytku przeznaczone, a §§. 2. i 3. nie objęte.

§. 5.

Mosty, przewozy i budowy sztuczne uważane będą za części tej drogi, na której się znajdują; ze względu jednak na szczególną ważność lub kosztowność budowy, może zrobić wyjątek od tego prawidła Sejm krajowy, a co do dróg gminnych, także Rada powiatowa.

§. 6.

Zezwolenie na myta, jakoteż i ustanowienie taryfy, należy do ustawodawstwa krajowego.

§. 7.

Zakładanie nowych dróg krajowych i powiatowych winno poprzedzić, prócz pertraktacyi z stronami interesowanemi, co do względów politycznych i wojskowych, także przyzwolenie właściwych władz.

Zaniechanie drogi krajowej jako takiej nastąpić może tylko na mocy Ustawy krajowej, drogi powiatowej zaś za uchwałą Reprezentacyi powiatowej i za przyzwoleniem c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego, nareszcie

drogi gminnej za uchwałą Rady gminnej, w porozumieniu z Przełożonym obszaru dworskiego, za zezwoleniem Rady powiatowej i politycznej Władzy powiatowej.

§. 8.

Własność nieruchoma, na rzecz drogi publicznej potrzebna, winna być nabytą w drodze wywłaszczenia według istniejących ustaw i przepisów.

§. 9.

Grunt drogi zaniechanej sprzedanym będzie na korzyść funduszu tej kategoryi dróg, do których droga ta należała, właścicielom bezpośrednio z drogą ztykających się gruntów, w miarę ich z nią ztykania się.

Wydział krajowy dla dróg krajowych, Wydział powiatowy dla dróg powiatowych i gminnych, po zadecydowaniu zaniechania drogi, zarządzi natychmiast oszacowanie jej przez znawców nieinteresowanych, następnie zawezwie o zapłacenie szacunku tych właścicieli, których grunta z drogą się ztykają. Jeżeli przez nich cena ta w przeciągu dni 60 od zawezwania złożoną nie zostanie, nastąpi sprzedaż przez licytacyę.

§. 10.

Niniejsza Ustawa nie narusza praw i obowiązków, opartych na specyalnych tytułach prawnych co do dróg wszelkich kategoryj.

II. Pokrycie kosztów.

§. 11.

Koszta budowy i utrzymania drogi krajowej ponosi fundusz krajowy.

Czy, i w jakiej mierze powiaty, przez które te drogi przechodzą, jeszcze osobno przyczyniać się mają do tych kosztów, oznaczonem będzie przy uznaniu drogi za drogę krajową (§. 2.) w każdym pojedynczym wypadku Ustawą krajową.

Koszta budowy i utrzymania dróg powiatowych cięża na funduszach właściwego powiatu.

Koszta budowy i utrzymania dróg gminnych, tak na gruntach gminy, jak obszaru dworskiego, ponoszą wspólnie gmina i obszar dworski, a to:

a) prestacyą §§. 12., 13., 14. i 15. wskazaną, i

b) składką pieniężną według podatku gruntowego, domowego, zarobkowego i dochodowego.

§. 12.

Robota przy drogach gminnych rozkłada się na mieszkańców gminy kolejno, a to w gminach wiejskich według numerów domowych, w gminach zaś miejskich według ilości rodzin.

Więcej jak sześć dni od jednego numeru domowego lub jednej rodziny nie można w ciągu jednego roku wymagać.

Dzień ciągły liczy się za dwa dni piesze.

Obszar dworski wolnym jest od udziału w robocie, a natomiast winien dostarczyć potrzebny do budowy i utrzymania dróg gminnych materyał drewniany.

§. 13.

O ile prestacye w naturze (§. 12.) nie wystarczają na budowę i utrzymanie dróg gminnych, może Rada gminna w porozumieniu z Przełożonym obszaru dworskiego uchwalić składkę pieniężną, do której tak obszar dworski, jakotez każdy opłacający w gminie podatk bezpośredni, obowiązany jest przyczyniać się w miarę opłacanych przezeń w gminie podatków bezpośrednich. Składka pieniężna nie może, wyjąwszy przypadek nie cierpiący zwłoki, wynosić w ciągu jednego roku więcej jak 3 centy od 1 zlr. opłacanych w gminie podatków bezpośrednich.

§. 14.

Prestacya w naturze ogranicza się na terytoryum gminy, wraz z obszarem dworskim jednę stanowiących miejscowość.

§. 15.

Przy wykonywaniu prestacyi ciągłej i pieszej winna, ile możności, wskazaną być robota, jaka w jednym dniu być ma uskuteczniona.

§. 16.

Każdy do tej prestacyi obowiązany może się od niej wykupić spłatą jej wartości.

Gdyby spłata w oznaczonym terminie nie nastąpiła, uiszczenie żądane będzie w naturze.

§. 17.

Osoby, ustawą gminną uwolnione od ciężarów gminnych, tem samem wolne są od przyczyniania się do ciężarów do dróg.

§. 18.

Do budowy drogi powiatowej lub gminnej, ważnej pod względem komunikacyi, a zbyt dla powiatu lub gminy i obszaru dworskiego kosztownej, może być udzielone wsparcie z funduszu krajowego.

Tož samo może mieć miejsce z funduszu powiatowego dla dróg gminnych.

§. 19.

Jeżeli droga krajowa lub powiatowa przechodzi przez miejską lub wiejską osadę, i jedynie z powodu szczególnych potrzeb tych osad wymaga większych kosztów, jakoto: na budowanie ścieków, kanałów lub bruku, całą ztąd wynikającą nadwyżkę kosztów budowy i utrzymania ponosi miejscowa osada.

§. 20.

Jeżeli z powodu uwzględnionych życzeń mieszkańców, zatem w interesie pewnej osady, drodze krajowej miałby być nadany kierunek, przerzynający tę osadę, która inaczej bez uszczerbku powszechnego ruchu mogłaby być pominiętą, natenczas osada ta ponosi sama nadwyżkę wydatków kosztowniejszej budowy, spowodowaną przez zmianę zamierzonego kierunku drogi.

§. 21.

Do uprzątania śniegów i nie cierpiącej zwłoki naprawy szkód, przez wypadki elementarne zrządzonych na drogach krajowych i powiatowych, obowiązani są za wynagrodzeniem mieszkańcy osady najbliższej miejsca, w którem robota ma być wykonaną.

Rada powiatowa oznaczy okręg osad, które i kolej, w jakiej osady te mają być powoływane do wykonywania takich robót. O wysokości wynagrodzenia stanowi Wydział krajowy.

§. 22.

Dochód z myta i przewozów służy do utrzymania tych dróg, na których się te myta i przewozy znajdują.

III. O zakresie działania krajowych Reprezentacyj i Władz w sprawach drogowych.

§. 23.

Ustawa krajowa stanowi:

1. o potrzebie budowania nowej drogi krajowej, jako i o przemianie drogi innej kategoryi na drogę krajową;

2. o zaniechaniu drogi krajowej, lub odstąpieniu jej powiatowi lub gminie;

Sejm stanowi Uchwałą:

3. o funduszach, potrzebnych do budowania i utrzymywania drogi krajowej;

4. o wsparciu z funduszu krajowego na budowę dróg powiatowych gminnych;

§. 24.

Wydział krajowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg krajowych;

2. przeznacza z funduszu krajowego na wsparcie budowy dróg kwotę, którą do kosztu budowania poszczególnej drogi powiatowej lub gminnej fundusz ten ma się przyłożyć.

§. 25.

Wydział krajowy przestrzega ścisłego wykonania istniejących przepisów, prowadzi w granicach niniejszej Ustawy naczelny nadzór kierunku budowy i utrzymania dróg, i wydaje stosowne rozporządzenia.

Rozstrzyga spory między Radami powiatowemi co do kierunku dróg powiatowych, równie jak co do środków, któremi każda z nich do budowania i utrzymania takowych przyczyniać się ma; nakoniec rozstrzyga sprawy drogowe, w drodze odwołania się doń wniesione.

§. 26.

Rada powiatowa stanowi:

1. o budowie i kierunku nowej drogi powiatowej, o zmianie kierunku lub zaniechaniu drogi istniejącej, i zawiadamia o tem Wydział krajowy (§. 7.);

2. o funduszach potrzebnych do budowania i utrzymania dróg powiatowych;

3. o prestacyach gmin i obszarów dworskich do dróg powiatowych;

4. o zasiłku z funduszu powiatowego do poszczególnych dróg gminnych;

5. o cenie, jaką corocznie robocizna do dróg spłaconą być może.

§. 27.

Wydział powiatowy:

1. prowadzi cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg powiatowych;

2. nadzoruje gminy i obszary dworskie co do budowy i utrzymania dróg gminnych, a w razie zaniedbania zarządza, co uzna za stosowne;

3. kieruje budową i dozoruje utrzymania drogi krajowej w granicach swego powiatu, jeżeli ta czynność przez Wydział krajowy została mu powierzoną;

4. rozstrzyga spory drogowe między stronami, tak gminami, jak obszarami dworskiemi, a w drodze odwołania się między członkami gminy a jej zwierzchnością;

5. w razie zaniechania drogi powiatowej lub gminnej przeprowadza całą czynność §. 9. niniejszej Ustawy przepisaną.

§. 28.

O potrzebie nowej drogi gminnej dla zewnętrznej komunikacyi stanowi Rada gminna za porozumieniem się z Przełożonym obszaru dworskiego.

Zwierzchność gminna wraz z Przełożonym obszaru dworskiego prowadzą cały techniczny i ekonomiczny zarząd dróg gminnych; do nich należy starannie, aby drogi gminne w dobrym stanie były utrzymywane.

§. 29.

Zezwolenie na postawienie lub przeniesienie rogatek, równie jak rozstrzyganie sporów co do uwolnienia od myta, należy do Władz rządowych, stósownie do istniejących przepisów.

§. 30.

Władze polityczne mają prawo i obowiązek czuwania, aby dróg publicznych każdy bez przeszkody mógł używać, niemniej, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własności nie cierpiało. W razie więc takiego zaniedbania zażądają zaradzenia od organu, sprawującego dozór bezpośredni, a w razie niebezpieczeństwa, gdy krok ten zostanie bezskutecznym, zarządzą stósowne środki do naprawy drogi na koszt zobowiązanych, i właściwy organ bezzwłocznie o tem zawiadomią.

§. 31.

Postanowienia przechodnie, które okażą się potrzebne przy wprowadzeniu niniejszej Ustawy, a w szczególności postanowienia, tyczące się oddania dróg i funduszów drogowych obecnie istniejących organom ustanowionym na przyszłość do ich zarządu, stanowić będą przedmiot osobnego porozumienia się między Wydziałem krajowym a polityczną Władzą krajową.